

XIII KRAJOWY ZJAZD DYREKTORÓW SZKÓŁ, PLACÓWEK ORAZ PREZESÓW STOWARZYSZEŃ NOSZĄCYCH IMIONA UPAMIĘTNIAJĄCE ZESŁAŃCÓW SYBIRU - NOWY SĄCZ, DNIA 5-7 CZERWCA 2024 R.

Motto Zjazdu - cyt. wiersza Mariana Jonkajtysa: **"To dla Was, Bezimienne, Polskie Matki"**.

Organizator Zjazdu: Zespół Szkół Nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu – Dyrektor szkoły Sławomir Szczerkowski

Zjazdy Szkół i Placówek, stanowiące wyjątkową i bezcenną inicjatywę, służącą edukacyjnie i historycznie do utrwalania pamięci o losach milionów Polaków zesłanych na Syberię, zostały zapoczątkowane 2 czerwca 2011 r., przez Zespół Szkół nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu, z inicjatywy Prezesa Oddziału Związku Sybiraków w Nowym Sączu Pana Kazimierza Korczyńskiego

Temat Zesłań to temat, który przez dziesięciolecia był przemilczany, a wzmianki o nim groziły surowymi represjami. Szkoła, to najlepsze miejsce na szerzenie wiedzy o deportacjach, na edukację młodego pokolenia. Na cyklicznie organizowanych Zjazdach następuje wymiana doświadczeń, pomysłów, inicjatyw, w jaki sposób docierać do młodych ludzi, do lokalnych społeczności, by pamięć o Zesłaniach trwała.

Z uwagi na fakt, że świadków tragicznych wydarzeń jest coraz mniej, to szkoły noszące imiona upamiętniające Zesłańców stoją na straży pamięci.

W odbywającym się w dniach 5-7 czerwca 2024 r. XIII Krajowym Zjeździe Dyrektorów Szkół, Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń Noszących Imiona Upamiętniające Zesłańców Sybiru uczestniczyli przedstawiciele:

- 32 Szkół i Placówek – 63 uczestników,
- 6 Stowarzyszeń – 14 uczestników,
- Zarządu Głównego Związku Sybiraków – Prezes Zarządu Głównego - Kordian Borejko, Eugeniusz Tyszer,
- Muzeum Sybiru w Białymstoku – dr Piotr Popławski, Agnieszka Glińska,
- Związek Sybiraków O/Nowy Sącz – Prezes Kazimierz Korczyński,

Partner główny: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego - Marszałek Witold Kozłowski

Patronaty:

Ludomir Handzel - Prezydent Miasta Nowego Sącza,

Posłowie na Sejm RP:

- Piotr Lachowicz,
- Urszula Nowogórska,
- Patryk Wicher,
- Ryszard Wilk.

Delegatura Kuratorium Oświaty w Nowym Sączu - Beata Szlachetka,

Starosta Nowosądecki - Tadeusz Zaremba,

Dyrektor Muzeum Ziemi Sądeckiej - Robert Ślusarek,

Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku,

Karpacki Oddział Straży Granicznej w Nowym Sączu,

Związek Sybiraków Oddział Główny w Warszawie – Prezes Kordian Borejko,

Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu,

Wojskowy Komendant Uzupełnień w Nowym Sączu - ppłk mgr inż. Henryk Kielbasa,
Instytut Pamięci Narodowej - Oddział w Krakowie.

Wsparcia organizacyjnego i finansowego udzielili:

Firma KORAL - producent lodów,
Wytwórnia lodów ARGASIŃSCY,
Firma LAMINTEX sp-ka z o.o w Nowym Sączu,
Lesław Obarski Radca Prawny Kancelarii Prawniczej w Nowym Sączu,
PIWNICZANKA - Zarząd Spółdzielni Pracy w Piwnicznej Zdroju,
KRYNICZANKA - Zarząd Uzdrowiska Krynica – Żegiestów.

Rozpoczęcie Zjazdu odbyło się w Sali Reprezentacyjnej Urzędu Miasta Nowego Sącza. W trakcie uroczystości Prezes Oddziału Głównego Związku Sybiraków, pan Kordian Borejko, wręczył Odznaki Honorowe za Zasługi dla Związku Sybiraków dla:

1. Złote Odznaki:

- gen. bryg. Stanisław Laciuga - Komendant Karpackiego Oddziału Straży Granicznej Nowy Sącz,
- ppłk SG mgr Leszek Mieczkowski - Naczelnik Orkiestry Reprezentacyjnej Straży Granicznej Nowy Sącz,
- Halina Olszak - nauczyciel ZS Nr 2 Nowy Sącz,
- Urszula Orzechowska - nauczyciel ZS Nr 2 Nowy Sącz,

2. Srebrne Odznaki:

- Beata Chlipała - nauczyciel ZS Nr 2 Nowy Sącz,
- Aneta Chrobak - nauczyciel ZS Nr 2 Nowy Sącz,
- Anna Dąbrowska - nauczyciel ZS Nr 2 Nowy Sącz,
- Anna Pogwizd - nauczyciel ZS Nr 2 Nowy Sącz,
- Mariusz Witowski - nauczyciel ZS Nr 2 Nowy Sącz,
- Krzysztof Witowski - wnuk Sybiraczki, przyjaciel szkoły.

3. Medal upamiętniający 95. rocznicę powstania Związku Sybiraków

- Sławomir Szczerkowski – dyrektor ZS Nr 2 Nowy Sącz,
- Antonina Dzikowska – Prezes Stowarzyszenia Zesłanych na Sybir Nowy Sącz,
- Renata Górka-Skowron – v-ce Prezes Stowarzyszenia Pamięci Zesłanych na Sybir,
- Maria Sowa – nauczyciel ZS nr 2 Nowy Sącz.

Uczestnicy Zjazdu mieli możliwość zapoznać się z kulturą i historią Nowego Sącza podczas wykładu Pana dr Łukasza Połomskiego oraz uczestniczyć w prelekcji dr Piotra Popławskiego.

Bardzo w ważnym elementem Zjazdu, pozwalającym na wymianę doświadczeń i pomysłów, była prezentacja dyrektora Zespołu Szkół Nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu, Sławomira Szczerkowskiego. Szkoła we współpracy ze Stowarzyszeniem Pamięci Zesłanych na Sybir działającym przy szkole, organizuje wiele przedsięwzięć, mających na celu propagowanie wiedzy historycznej związanej z zesłaniami na Syberię. Stanowią formę szczególnego uczczenia pamięci Tych, co przeżyli zesłania oraz Tych, którzy na zawsze zostali na „niehumanitarnej ziemi”. Wśród wielu zaprezentowanych działań, ze szczególnym zainteresowaniem uczestników Zjazdu analizowane były:

- Nowosądecki Marsz Pamięci Sybiraków odbywający się corocznie w miesiącu kwietniu, mający na celu uczczenie Pamięci Zesłańców Sybiru,

- Szkolny Konkursy Wiedzy o Patronie, pozwalający wszystkim uczniom klas pierwszych na dokładne zapoznanie się z historią zsyłek oraz postaciami Sybiraków,
- Międzyszkolny Konkurs Recytatorski Poezji Sybirackiej im. Mariana Jonkajtysa, przyczyniający się do upowszechnienia kultury żywego słowa wśród dzieci i młodzieży oraz poszerzania wiedzy o Głogowie Wschodu,
- Sądecki Rajd Rowerowy Pamięci Sybiraków, jako nowoczesna, aktywna forma upamiętniająca sądeckich Sybiraków,
- Spotkania z Patronem – żywa lekcja historii, stanowiąca okazję do zapoznania z historią zsyłek Polaków na „niehumanitarną ziemię”, posłuchania opowieści o katordze, niewyobrażalnym cierpieniu fizycznym i psychicznym tysięcy ludzi oraz poznania powojennych losów Sybiraków i ich działalności w wolnej Polsce,
- Izba Pamięci Sybiraków – w której, zgromadzono dokumenty z czasów zesłań, pamiątki, publikacje – przekazane przez Sybiraków i ich rodziny. Patronat nad izbą obejmuje Muzeum Ziemi Sądeckiej,
- Sale imienia Sybiraków – autorki pomysł, mający na celu przybliżenie sylwetki Sądeckich Sybiraków i uczczenie ich pamięci. Poszczególnym salom w szkole nadawane jest imię Sybiraka – przy Sali umieszczona zostaje tabliczka, komu poświęcona jest sala wraz z życiorysem tej osoby.
- Mural Matki Sybiraczki - symbol bohaterstwa kobiet, które walczyły o przetrwanie własne i swoich dzieci na „niehumanitarniej ziemi” – stworzony przy współpracy z uczniami, nauczycielami i sądeckim artystą, projektantem i wykonawcą Mgr Morsem – uroczystie odsłonięty w 2023 r. z okazji Dnia Sybiraka,
- Akcja Listy Sybiraków – w ramach podtrzymania więzi z Patronem – uczniowie wysyłają listy i kartki świąteczne Sybiraków z Sądeczyny.
- Odwiedzanie grobów Sybiraków – dbanie o nagrobki i palenie zniczy.

Ponadto z inicjatywy Stowarzyszenia Pamięci Zesłanych na Sybir wydano wiele publikacji książkowych wspomnień Sybiraków, utrwalając to, co przez bieg czasu mogłoby zostać zapomniane. Co więcej, wykonało Emblematy Pamięci – „Zesłaniec Sybiru”, którymi oznaczane są mogiły zmarłych Sybiraków. Stowarzyszenie było również współorganizatorem XIII Zjazdu. Dzięki napisaniu projektu, otrzymało dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, który został Partnerem Głównym Zjazdu.

Ważnym elementem Zjazdu, pozwalającym na wymianę doświadczeń i pomysłów oraz pokazanie możliwości w jaki sposób pracować z dziećmi i młodzieżą szkolną, aby wzbudzić ich zainteresowanie, były warsztaty przeprowadzone przez dr Piotra Popławskiego wraz z Panią Agnieszką Glińską. Dały one możliwość uczestnikom zjazdu postawić się w roli ucznia, wykonywać zadania, współpracować z grupą. Były z pewnością cennym doświadczeniem, które będzie wykorzystywane w edukacji w całej Polsce.

Organizator zeszłorocznego Zjazdu, dyrektor szkoły w Rozbitym Kamieniu, pani Ewa Wrzosek, przekazała Kronikę Zjazdów dyrektorowi Zespołu Szkół nr 2 im Sybiraków w Nowym Sączu – panu Sławomirowi Szczerkowskiemu.

Zjazd był nie tylko okazją do merytorycznych dyskusji i wymiany doświadczeń o tym jak pielęgnować i przekazywać pamięć o zesłańcach na Sybir, ale pozwolił też zaprezentować gościom kulturę i tradycje regionu Sądeckiego. Było to możliwe poprzez wizytę w nowosądeckim Miasteczku Galicyjskim, będącym żywą rekonstrukcją dawnego życia codziennego w XIX - wiecznym miasteczku oraz udział w kolacji regionalnej w Feleczynie, gdzie uczestnicy mogli degustować przysmaki z grilla, na czele z chlubą regionu – oscypkiem, przy akompaniamencie Zespołu Regionalnego Sądeczoki - który w podstawie repertuaru ma folklor Lachów sądeckich.

Istotnym punktem XIII Krajowego Zjazdu Dyrektorów Szkół, Placówek oraz Prezesów Stowarzyszeń Noszących Imiona Upamiętniające Zesłańców Sybiru był uroczysty koncert

Orkiestry Reprezentacyjnej Straży Granicznej pod batutą Pana ppłk Leszka Mieczkowskiego.

Na zakończenie wydarzenia, po podsumowujących obradach zjazdu, każdy gość otrzymał pamiątkowe zdjęcie wszystkich uczestników i organizatorów zjazdu, zrobione pod murem Matki Sybiraczki w Zespole Szkół nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu.

Tekst: Renata Górka-Skowron

.